

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 45. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi si Duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditor'a
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gata prin scrisori francate, adresate
catra espeditor'a. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inscratelo se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 10/22 Iuniu 1865.

Invitare de prenumeratiune

la „Telegrafulu Romanu.“

Finindu-se cu 30 Iuniu cal. vechiu abonamentulu Dloru
abonanti pe semestrulu I. alu anului curinte, Ianuariu — Iuniu,
si pe triluniulu Aprile — Iuniu: prin acest'a se deschide a-
bonamentulu nou la „Telegrafulu Romanu“ pe semestrulu alu
doilea alu anului curinte.

Conditiiunile remanu cele cunoscutu:

Abonamentulu pe 1/2 anu, pentru Sabiu 3f. 50 cr.
pentru Tranni' a si Austri'a preste totu 4 f.
pentru principate 6 f.

Abonamentulu pe 1/4 anu, pentru Sabiu 1f. 75 xr.
pentru Tranni' a si Austri'a preste totu 2 f. —
pentru principate 3 f. —

Abonamente pe mai putinu de 3 luni, seu pe luni sin-
gurate nu se primescu.

Redactiunea si Editur'a.

Dela Senatulu imperialu.

Pe candu Maiestatea Sea Imperatulu petrecea in capita-
lele Ungariei, primindu oratiunile unui poporu entusiasmatu,
pe atunci ministrulu de finantie, domnulu de Plener facu
imperiulu unu daru, pentru care imperiulu i-aru fi multiamitu
deca nu i-laru fi facutu; caci espunendu

in siedinti'a casei ablegatiloru din 8
Iuniu c. n. starea finantielu statulu, ajunse la conclu-
siunea, ca pentru platirea datorielu statulu s. a. e constrinsu
a face pe bunurile statulu, cari pan'acum nu se potura
vinde far' cu paguba, creditu de 56 millioane fl., si a cere, ca
obiectulu sa se priveasca si tracteze ca urgente, predandu-se
spre anteconsultare comitetulu de finantie pentru anulu 1866.
Cas'a ablegatiloru incuviinti'za cererea ministrulu in tota es-
tensiunea eii. Restulu tempulu din siedinti'a acest'a, precum si
siedinti'a din 9 Iuniu se petrecu cu desbaterile
asupr'a despagubirei, ce vine a se da Lloydulu austriacu
pentru servitiulu de posta marina, ce-lu face imperiulu. Ma-
ioritatea comitetulu respectivu propusese acesta despagubire
in 2 millioane pe anu, pecandu minoritatea staruiesce a nu se
da mai multu decatu 1.800,000. In fine

in siedinti'a din 10 Iuniu c. n. se prime-
sce propunerea majoritatii.

Siedinti'a din 1/13 Iuniu se ocupa cu proiectulu
regimulu privitoriu la facerea unui drumu de feru in Ungari'a
de susu dela Casiovi'a la Oderberg, si pentru preconsultare
se alege unu comitetu de 12 membri; dupa aceea se trece la
desbaterea asupr'a tarifei interimale de vama, care fara des-
batere se si priimi.

In siedinti'a din 2/14 Iuniu a fostu la ordinea
dilei o cestiune forte insemnata: adeca interpretarea §lui 13
alu patentei din 26 Februaru 1861. Paragrafulu acest'a
suna asi: „Deca pe tempulu, candu nu este adunatu se-
natulu imperialu, e de lipsa a se luá in vre-unu obiectu de
ale sferei activitatii lui mesuri urgente, ministerulu este indato-
ratu a espune senatulu imperialu celui mai de aproape moti-
vele si rezultatele dispositiunei.“ De mai multe ori venisera
in conflictu ablegatii cu regimulu in privinti'a interpretarei a-
cestui paragrafu, din care cauza la propunerea Dr. Berger se
si formase unu comitetu pentru preconsultarea obiectulu. Co-
mitetulu acest'a terminase operatulu seu, langa care adausese
si doue resolutiuni: ca adeca

cas'a ablegatiloru enuncia convictiunea sea, cumca

1) dreptulu eii constitutiunalu de a conlucra prin con-
simtiamentu la ori ce modu si la ori ce actu alu legislatiunei,
prin § 13 alu legei fundamentale despre reprezentanti'a impe-
riulu din 26 Februaru 1861 nu se suspenda, din care cauza
cas'a ablegatiloru protesteza contr'a ori carei interpretari seu

practicari a citatei decisiuni din constitutiune, carea aru con-
tradice acestui dreptu;

2) ca § 13 alu legei fundamentale despre reprezentan-
ti'a imperiulu din 26 Februaru 1861 dupa stilisarea sea
actuala se pote aplica numai la casuri urgente si la referintie
transitorie, si ca ori ce dispositiune luata pe bas'a citatei de-
cisiuni a constitutiunei, incetandu casulu specialu, pentru care
trebui sa se iee, ese din activitate.

Dupa desbateri seriose in siedinti'a acest'a, precum si in
cea din 1/16 Iuniu, se primesce legea cu 102 contr'a 48, ear
cele doue resolutiuni cu 107 contr'a 44 voturi.

Dintre Ardeleni votara cu majoritatea: Alduleanu, Bin-
der, Branu, Buteanu, Filtsch, Gull, Manu, Mog'a, Obert, Pope'a;
Puscariu, Schmidt, Schuler, Teutsch, Trauschenfels, Zimmer-
mann, — si numai Friedenfels, Laszloffy, Moldovanu, Popasu,
Popu si Reichenstein contr'a.

Actu de caritate crestinesca.

Suntemu fericiti a pote anuntia cititoriloru nostri, ca vo-
cea din nr. 30. alu „Telegr. Rom.“: a sari intr'ajuto-
riu fratiloru nostri din Sadu, celoru nenorociti prin focu
cumplitu, n'a resunatu indesiertu, ci au aflatu unu echo bunu
in inimile fratiloru din Cricau, cari condusi de caritate
crestinesca, sub povati'a prin cuventu si fapta a onorabilulu
loru preotu Petru Truti'a au adunatu o sumulitia de
12 f. 10 xr. pentru fratii loru bantuiti de focu. Transpunendu
indata sum'a acest'a la locul cuvenitu, credemu, ca nu va-
temamu modesti'a nobililoru contributori, insirandu nu numai
numele loru, ci si demnele cuvinte, cu cari onorabilulu pre-
otu insotiesce darulu seu si alu poporeniloru sei, ce ni-lu tra-
mite. Eata acele cuvinte:

Cricau 2 Iuniu 1865. Onor. Redactiune! Subscri-
sulu citindu cu compatimire in nrulu 30 alu pretiutulu „Tel.
Rom.“ trist'a si infioratoarea intemplant'a fratiloru nostri
din comun'a Sadu de langa Sabiu, cari in 12 Aprile a. c.
la 1 1/2 ora dupa amedi prin unu focu gróznicu s'au pagubitu
forte tare-datorinti'a ce o impune Invetiatoriulu Neamuriloru,
marele Apostolu Pavelu in epistol'a sea catra Romani
in capulu 12. versu 15., unde dice: „Plangeti cu cei ce plangu,
m'au silitu, ca acesta trista nenorocire a fratiloru nostri din
dis'a comuna nu numai sa o facu cunoscuta poporulu, ci de-
odata sa-lu facu sa si cunoasca, cumca nu e destulu numai a
compatimi pre cineva in nenorocire; pentru ca pre celu ce au
ajunsu acum la straitia de cersitoriu, golu, flamendu, setosu,
fara casa, fara masa, putinu lu vei potea ajuta cu compati-
mirea—ci lipsesce sa puni acolo unu astfelu de balsamu, care
sa-i usiureze, si alineza baremu in catu-va dorerea si ne-
casulu—si asi sa aretamu si cu fapt'a cumca lu compatimimu.—

Poporulu meu, miscatu de unu simtiu adeveratu umanu
nu intardia a intinde din inima buna, si dupa putere, ajutoriu
acelu nenorociti frati ailoru.— Listele contributoriloru im-
preuna cu denarii daruiti, cari facu summ'a de 12 f. si 10
xr. v. a., le acludu (O comunicamu mai in josu. Red.) aci in
consignatia sub A) rogandu pre on. Redactiune, ca sa bine-
voiesca a le cuieta in publicu, ear ajutoarele a le transpune
la locul cuvenitu.— Dupa care amu remasu

Catra On. Redactiune

cu tota stim'a

Petru Truti'a, Par. gr. or. ala loculu.

Principatele romane unite.

Comunicamu mai josu dupa „Gez. Tr.“ o lege de mare im-
portantia pentru economii de vite austriaci si cu deosebire
transsilvani, legea adeca, prin carea se reguleza intrarea si
petrecerea loru, precumu si a argatiloru si vitelu loru pe
pamentulu Romaniei. Preotimea si invetiatorimea nostra de prin-
comunele muntenesci, ale caroru locuitori traiescu din a-
cestu ramu de economia, voru ave datorintia deosebita catra

popóarele loru respective, a le aduce la cunoscintia sí a le esplicá acésta lege, cá sa o'ntielega cátu de bine sí astfelu sa preintimpine relele, ce aru poté proveni din necunoscintia acestei legi atátu de afundu taiatóre in interesele loru, in vi-éti'a loru.

LEGE

pentru regularea dreptului de intrare de la vitele pastoriloru stráini.

Despre pastorii Austriani.

Art. I. Pastorii Austriani, ce frecuenta cu vitele loru Romani'a, se impartu in urmatóarele categorii :

a) Pastorii, cari virindu vitele loru in muntii Austriei séu ai Romani'e, le cobóra tómn'a spre iernaticu in câmpurile sí báltile Romaniei, séu spre a le trece in totu séu in parte in statele limitrofe, sí

b) Pastorii, ale cároru vite intrate de mai multu tempu, s'au stabilitu prin câmpurile sí báltile Romaniei.

Despre pastorii, ce aru intrá din statele Austriei.

Art. II. Pastorii Austriani, venindu din statele Austriei, suntu liberi sa intre in Romani'a cu ori ce numeru sí felu de vite aru aveá, atátu pentru pasiune séu iernaticu, cátu sí pentru ale trece transitu.

Art. III. Vitele austriane se recunosc dupa actele speciale (regii CC.), pe care pastorii proprietari séu scutarii trebuie a le aveá ori candu intra in Romani'a; agentii fiscali de la punctulu de frontiera deci, voru ingadui intrarea de vite Austriane numai pe temeiulu unor asemenea acte, sí prin plat'a, tacselor de intrare, ce se prescriu mai josu.

Pasportele nu se recunosc cá regii, sí prin urmare acei ce aru cercá sa intre cu asemenea acte (paspor'te), nu potu fi ingaduiti in conditionile legii de fatia, ci numai prin plat'a dreptului de importu, séu de transitu.

Art. IV. Déca peste numerulu vitelor cuprinse in regiele CC., pastorii aru aduce de odata sí alte vite, ele voru fi libere a se introduce, in conditionile prescrise pentru comer-ciulu generalu, adeca: séu prin plat'a dreptului de importatiune, de voru fi destinate pentru consumatiune in intrulu tiei, seu prin plat'a dreptului de transitu, de se voru declará de transitu. Asupr'a diferintiei de mai putinu pastorii se apera de ori ce plata.

Art. V. Tacele de intrare (oieritul sí cornaritul) pentru vitele austriane, se statornicesu precum urméza :

a) pentru capulu de óie, berbece, capra, tiapu, rímatoru, rímatóre, parale diece (10).

b) Pentru capulu de bou, vaca, bibolu, calu, iépa, catíru sí asinu, parale trei d eci (30).

c) Pentru capulu de sugatorii dela vitele mici cuprinse la lit. a), câte s'aru aduce pâna la 1 Iulie alu fia-cáruia anu, câte parale cinci, iara de atunci inainte parale diece.

d) Sugatorii (vitiei, manzi sí malaci) ce n'aru trece versta de unu anu, se apera de ori ce plata. Dela versta de unu anu pâna la doi, platescu câte parale cinci-spre diece de capu, eara dela doi ani in susu, platescu cá cei mari de felulu loru, adeca câte trei dieci parale, precum se cuprinde la lit. b) de subt acestu articolu.

Art. VI. Tacele de intrare se platescu indata dupa declararea sí constatarea vitelor la biuroulu vamálu pe unde pastorii aru veni cu vitele loru spre introducerea in intrulu tiei.

Art. VII. Pentru fia-care turma de vite austriane, câte s'aru constată dupa regii, agentulu fiscalu dela punctulu de intrare (vamesiulu), va dá biletu de intrare imprimatu. Biletulu nu se póte dá decátu numai pe numele unui singuru pastoru, proprietaru séu scutaru.

In biletulu, ce s'aru dá, va trebui a fi specificatu numerulu regiei CC., pe care s'a intemeiatu numele pastorulu, terminulu ce aru cere pentru pasiune séu iernaticu in tíera, Nr. sí felulu vitelor, sí tacs'a de intrare (oieritul sí cornaritul) ce aru platí pentru acele vite.

Art. VIII. Pentru fia-care biletu, care se da dupa dispositiunile art. VII. osebitu de tacs'a de intrare, pastorulu va platí câte unu leu, care se va inscrie totu in acelu biletu sí in recipis'a de incassarea baniloru, ce agentulu fiscalu (vamesiulu) este datoru a-i liberá osebitu.

Art. IX. Tacele, ce se percepeau in trecutu sub titlu de plocóne, numeratóre sí ravasiu, se desfiintéza.

Art. X. Terminulu, ce va trebui sa se acórdé pastoriloru Austriei nestabiliti in tíera, va fi totu deun'a de unu anu de díle.

Terminulu acordatu se inscrie in biletulu de intrare, cá sa serve de controlu la refuirea acelu biletu.

Art. XI. Pastorii austriani intrandu in Romani'a sí plá-tindu tacele de intrare, prin indeplinirea reguleloru prescrise mai susu, fára a mai fi supusi la alte tacele fiscale, se voru bucurá de drepturile urmatóre :

a) A se preumblá cu vitele loru pe tóta intinderea tieri-toriului Romaniei pe drumurile principale in limitele loru, ori unde adeca interesele i-ar indemná, se intielege prin plata de buna voia a drepturilor de pasiune sí ori ce altu aru privi pe proprietátile respective, ferindu-se a nu calcá cu vitele loru peste limitele drumuriloru.

Pentru stricaciune voru fi supusi la despagubire dupa legile tiei pentru ispasié, fára alta intardiare.

b) A aduce, fára plata de importatiune, unelte pentru facerea bránzei, obiectele pentru prepararea nutrimentulu sí hainele economilor de vite sí ale ciobaniloru. Ingaduirea introducerei unor asemenea obiecte in sa se va face prin indeplinirea reguleloru de declarare, revisie sí inregistrare. Numerulu sí felulu hainelor se va calculá dupa numerulu ómeniloru, ce aru intovarasi turm'a la intrare, (proprietari, scutari, ciobani sí slugi), cari se voru cuprinde sí in biletulu de intrare.

c) A se inapoiá in Austri'a in marginirea terminiloru rescrisi prin biletele de intrare cu vitele ce au introdusu sí prasila dela cele fatatóre pe unu anu sí cu productiunile de lâna, bránza, lapte, mitie s. c. l. in catímile ce obicinuitu producu asemenea vite sí care se voru calculá dupa numerulu sí felulu ce fiacare pastoru aru avé.

Déca vitele aru fi statu la pasiune in tíera mai putinu de optu luni de díle, pastorii nu potu fi ingaduiti sa scóta productii fára plata.

Pentru vitele séu productiunile ce aru avé pastorii prisosu se supunu la plat'a de esportatiune, iara pentru lips'a de asemenea vite séu productiuni, se supunu la plat'a dreptului de importatie.

d) A trece in statele limitrofe sí a se inapoi cu totalulu séu parte din vitele ce aru avé introduse in tíera; in sa prin paz'a reguliloru de declarare sí constatare, pentru cá constatandu-se prisóse de vite sa platésca drepturile de importu.

Dupacum ne spune „Tromp. Carp.“ cu 1 Iunie totu serviciulu postalu in Romani'a au inceputu a se face numai prin statulu sí de cátra sátatulu románu. Acelasi numeru din „T. C.“ ne vestesce in sa totdeodata sí o calamitate nóua, ce aru fi venitu asupr'a tiei: ca adica locustele s'aru fi ivitu in mai multe judetie, parte din cele ingropate in tíera, parte venite din Russi'a.

Cestiunea emancipárei Evreiloru ocupa in câmpulu jurnalisticii unu locu fórté insemnatu. Din díuaierele, ce priimim, vedemu, ca „T. C.“ de astadata desiguru condusa de inspiratiuni bune, doresce marginirea drepturiloru Evreiloru in tíera, pecandu „Reform'a“, inspirata de zelu umanitariu, dar—trebuie sa marturisim—zelu mai multu teoreticu sí idealu, decátu privitoriu la praxa sí la realitate, face apelu la dreptatea, umanitatea sí onórea natiunii románe pentru emanciparea Evreiloru, pre cari, intr'o confusiune a notfuniloru i numesce „Románi de ritulu israelitenu.“ In adeveru, cestiunea e mare sí grava. Noi nu ne indoimur nici unu momentu, ca Románii nu voru sci sa fia drepti, dí-cemu in adinsu drepti, sí nu numai toleranti, cátra toti locuitorii tieriloru loru; dar dreptatea acést'a nu trebuie sa mérga pâna la umilirea de sine. Románii mai cu séma in stadiulu de desceptare sí la gradulu celu de josu de cultura, in care se afla, au datorinti'a cea mai sánta sí cea mai d'antáiu cátra sine insisi, sí nici dupa dreptulu domnediescu, nici dupa celu omenescu nu li se póte cere, cá sa-si impartésca hain'a cu unu poporu in veci nemultiamitu, care cá mâne poimane s'aru incercá a-lu despoiá sí de camesia. Noi cesti de dincóce potemu judecá lucrulu acest'a mai din departare sí mai cu sânge rece: dar trebuie sa dicemu, ca ne vine fórté siodu sí ni s'aru paré o vedere fórté scurta, candu Románii astadi aru voi sa imiteze d. e. procederea Engliterei, pecandu ei se afla departe de Engliter'a in distantie nemesurate. Numai intre impregiurári egale se potu face asemenári. Credemu de mare interessu sí pentru citirorii nostri parerea unui corespundinte din Iassi alu „T. C.“ sí de acea comunicámu câte-va pasagie din trens'a. Dupa ce díce acelu coresp., ca díuariulu „Opiniunea natiunale“ s'a pus in contradicere cu opiniunea natiunala, ear Sentinel'a romána a desertatu in taberele dicendu: lidoviloru, imputa cu dreptu cuventu „Sentinelei“.

Pretins'a Sentinela romána esistá sí pe tempulu candu se tratá de asiá numit'a cestiune rurala, care se atingeá nu mai putinu decátu de asiediarea fundametelor statulu sí de emanciparea intregulu poporu románu; sí acésta mare cestiune, cu dreptu numita cestiunea muma, n'a avutu pentru Sentinela nimic'a care sa merite sprijinulu seu. Pe candu liberaliloru dela Sentinela le erá indiferente imbunatareá sortiei amaritului poporu románu sí constituirea unei patrie in locul unei tieri compuse pâna atunci numai de argati; díloru se

pun cu ardore sub stindardul Jidanilor; și pe candu n'au disu nici unu cuventu în favorea bucatelor de pamentu alu sa-teniloru Român, lucrăza în numele fericirei Romanice, că tiéra întréga sa devina a Jidanilor.

Sa feréscă Domnedieu pe poporulu român de fericirea; la care aru voi să-lu duca liberalii dela Sentinel'a! După noi asemenea liberali și sapa singuri gróp'a; tiér'a întréga cunósce prin dorerile ei însesi cestiunea Jidanilor. Acésta cestiune nu este din acele cestiuni greu de întielesu, unde prin o confusiune de ideia se póte induce cineva în eróre: cine a vedutu ravagele Jidanilor în Moldov'a, va crede negresitu ceea ce au vedutu cu ochii, eara nu aceea ce-i voru spune advocatii Jidanilor, séu cei straini de cestiune.

Apoi dupăce reprobă corespundintele, că „Sentinel'a româna“ nu judeca adevéururile după valórea lor, ci după afectiuni personale, continua:

„Suntu adevéuri însa, căror'a impregiurările locali le dau o evidentiá, pe care nu li o póte negá tóte vorbele din lume. Unu asemenea adevéru materiálu, nedisputabile, este jalnic'a stare a Moldovei, distrussa și pustiita de Jidani mai reu decâtu de lacuste; și în fati'a invetiaminteloru, ce ne da acésta grozava realitate, simtita cu dorere de unu poporu întregu, disparu tóte teoriile vage de libertate, tóte comparatiunile stárei Jidanilor din Franci'a, tóte principiile de metafisica, căror'a dloru sacrifica binele natiunei române, cá și renumitulu doctoru alu nemitorului Mollier, care se preocupa nu de mijlócele de a scapá bolnavulu, ci de a-i prescrie ordine în regula, spre a mori în regula. Apoi nu e vorba ca natiunea româna sa móra în regula, pentru satisfacerea unu principiu de metafisica; natiunea trebuie sa traiéscă, de se póte, în regula; de nu, chiaru și fára regula. Perirea unei natiuni nu se póte cu nimic'a justificá.

Fára a ne mai pune întrebarea: ce a facutu Franci'a și ce aru face, candu s'aru fi aflandu în o nenorocire analoga cu a nóstra, de a avé unu numeru relativu atâtu de mare de Jidani ruinandu și pustiindu tiér'a; fára a ne mai opri la faptulú fórté instructivú pentru noi, ca în state mari, organizate și civilizate cá luminat'a Germania, Prussi'a, Itali'a și altele, (nu mai dicemu de Austri'a și Prussi'a) și în cari elementulu jidanu este atâtu de puținú cá o picatura în mare, Jidani sunt respinsi cá unu periculu dela functiunile publice și dela posedarea pamentului;— pentru noi e destulu, a vedé cum sunt Jidani dela noi, în impregiurările nóstre, și din situatiunea nóstra trebuie sa tragemu solutiunea acestei cestiuni, precum tóte Statele și reguléza trebile lor după impregiurările loru proprie.

— Déca unu corpu tare și sanatosu cá Franci'a a potutu luá fára periculu o dosa mica de otrava,— cá vr'o 50 mii Jidani într'unu elementu puternicu de 40 milliône de francesi,— dosa pe care și aceea o exala din corpu prin reactiunea sea vitala; de acolo nu urméza, ca unu Statu cá alu nostru, atâtu de micu și slabitu de ranele sele sociali și politice, și mai cu séma de desastrulu facutu economiei nóstre natiunale de către acesti destructori ai natiunitátiloru, aru poté inghiit o dosa de vréo diece ori mai mare, fára a fi siguru de sinucidere.

A întrebá dara, déca suntú, séu nu, folositori Ovrii, ni se pare, cá și cum amu întrebá: déca este folositoare ciom'a! Asemenea întrebare s'aru poté adressá la o lume lipsita nu numai de minte, dar chiaru și de ochi.

Dela aparerea cestiunei emancipárei asiá numitloru Români de religia israelita, sub ministeriulu dlui Coghliceanu, lumea se întréba mereu: ce voiescu Jidani, și n ce consista acésta emancipare? Ce ceru ei sub cuventulu de emancipatiune? Ceru ei libertatea de culte, precum afectéza a se tanguí în diuarele jidovesci de prin Europ'a, în care facu larma de netolerantie religiose, spre a face lumea sa créda ca în tiér'a nóstra nu esista libertate de culte?— Acésta libertate o au deplina, nu de adi, ci din tempuri pe candu prin tierile apusene chiaru erau persecutati și alungati. În Români'a nu se scie ce este netolerantia religioasa. Voru ei libertate de comerciu?— Acést'a înca o au, și o essersa într'unu chipu atâtu de intolerabile, ca au acaparatu totu comerciu nostru, paralisandu munc'a dréptá și onesta, care nu póte tiné concurentia cu viciele și cu sistem'a de insielaciune, pe care sa baséza comerciuu jidanu.— N'au storsu ei și acaparatu tóte capitalurile nóstre?— N'au espropriatu întregi orasiile Moldovei?— Nu întemeiéza ei acum cea mai cumplita feudalitate prin sate, facendu din tieranii Români nisce iloti, nisce negri, cari nu traiéscu decâtu spre a munci pentru Jidani?— Este cu potintia o mai mare și mai neiertata libertate decâtu acést'a? Libertatea galerieniloru chiaru, s'aru poté întinde mai departe? Ce le lipseste dara? Ce drepturi înca nu posedá ei?— Ei pretindu sub nume de libertatea cultelorú, dreptulu de a posedé și pamentulu nostru și de a ne

governá. Acést'a este însemnarea cuventulu de emancipare, fiindu ca numai acestea sunt drepturile ce n'au essersatu pâna acum.— Ei voru dara a deveni administratorii, judecatorii, legislatorii și professorii nostri, și dreptulu de a posedé și mostiile nóstre. Eara Româniloru le lasa partea de a fi ilotii muncitori ai Jidanilor, și de a dá soldati pentru a le pazi și asigurá liniscit'a exploatare a acestei tieri devenita „gesifulu“ Jidanilor.

— Multi ómeni de bine,— cari se preocupa de sórtea tieri și cari sciu religiositatea și bunele morávuri romanesci, ce domniau pâna acum 20—30 ani în acésta binecuventata tiéra, tinendu singure loculu legiloru celoru mai bune, și regulandu relatiunile și transactiunile dintre ómeni, fára înscri-suri, numai pe credintia pe cuventu,— se 'ntrebá acum cu o dorerosá anxietate, care sa fia caus'a stárei morbide, a coruptiunii și immoralitátii, ce de 20—30 ani încóce au infectatu atmosfer'a societátii nóstre și se propaga cu repejanca contagiunei, care ia din di în di proportiuni atâtu de mari pâna a pune cu totulu în periculu simtiulu morale alu societátii, a face cá viciulu, immoralitatea, abusulu, sa devina stare normala; cá onestitatea, bun'a credintia, confinti'a, vrednicia morala, patriotismulu, sa devina prejudetie, defecte, cari sa causeze nenorocirea celui ce are imprudintia a-si regulá vietia după asemenea defecte; eara principiile sociali sa fia insielaciunea, siacharliculu, perfidi'a și infami'a? Care e caus'a acestei jidoviri de morávuri, ce se substituie bunelor morávuri romanesci?

Caus'a este evidinte. Nu are cine-va decâtu a observá spre a vedé, ca scaderea moralitátii publice, ca jidovirea morávurilor, cresce în proportiune esactá cu sporirea și lăti-reá elementulu jidanu. Cium'a siberica, de care ne 'ngrijimú atât'a, a intratu de multu în tiér'a nóstra, și o devastéza. Acésta lepra morala, a rosu și róde animele a multoru ómeni, chiaru dintre cei tineri, cari, fára contactulu perniciosu alu acestei ciume, aru fi remasu ceea ce erau meniti a fi: ómeni de bine.

Societatea nóstra se vaccinéza (coltoiesce, se pune versatu) cu vaccina de Jidanu; acésta vaccina immonda, odatá infiltrata în anim'a unu omu, i mananca, i róde, cá versatulu, tóta esprésiunea de omu, spre a nu mai remané decâtu o figura hidósa a unu jidanu, care degagiatu de cele mai sante legature și datorie, fára cultu și fára Ddiu, ori ce idea se nasce pentru densulu mórtá cá și anim'a lui, neînsemnandu-si altu scopu vietiei decâtu satisfacerea miserabilei seu egoismu. Acelu, care nu e deplinú incredintiatu, ca caus'a decadintiei imorale a societátii nóstre este immultirea elementulu jidanu, sa se duca a vedé acele fericele párti de tiéra, precum Vrancea, Cămpulungu, etc. unde acésta cioma înca n'a petransu, și unde prin urmare bunele morávuri strabune s'au potutu pastrá curate, și nu-i va mai remané nici o in-doiéla.

— Cine nu vedé dara, cá déca Jidani aru intrá în guvernú, ei aru face din întréga tiéra, aceea ce au facutu din orasiile nóstre, în care au stinsu și innabusitu populiatiunea româna? ceea ce suntú machalalele lorú prin orasiile Munteni'a, înca necotropite de totu; ceea ce au facutu din comerciuu nostru, ómorendu cu totulu moral'a comerciala; ceea ce au facutu pe rendu din fia-care familia româna, care a avutu nenorocirea a fi în contactulu lorú, din fia-care copilu alu unei familii române, pe care înca din copilaria lu exploatéza și-lu deséca de avere și moralitate; ceea ce face din lucruri: lucruri jidovesci; ceea ce au facutu din omu: unu neomu, unu jidanu;— în fine aru respandi preste tóta fati'a tieri organele lorú sugátore, aru face tiér'a întréga după tipulu și asemenarea jidanului; și cine nu cunósce, ce vré sa dica o tiéra după tipulu jidanului, sa se duca a vedé de proba unu singuru orásu alu nenorocitei Moldove, precum e Botosieni, Iasi, Folticeni, Pétr'a etc., și suntemu incredintiati, cá déca va aveá numai o bucatica de anima, va preferi mai bine a se sinucide, decâtu ide'a unei tieri jidovite, decâtu rusinós'a solidaritate cu jidanulu.

— În diua dara, candu Jidani voru fi admisi la guvernulu tieri și la posedarea mosieloru nóstre, sa ne luámú adio de interesele natiunei române.

— Dorerea ne sílesce pentru acum a ne întórce privirile de la imaginea sinistra a unu asemenea viitoru pentru Români.

Dupa invitarea, ce faceá primarulu urbei Ploiesci, d. M. A. r. i. n. e. s. c. u prin diuarele de dincolo în 31 Maiu erá sa se puna pétr'a fundamentulu pentru edificiuu gimnasiálu de acolo. Amu fi fericitii, candu amu poté reportá cititoriloru nostri și despre faptulú complinitu.

Varietáti și noutáti de di.

(Confessiunale.) La o recuirare a In. Locotinicie

ungare către Ven. Ordinariatul metropolitanu gr. or., a si dá parerea in privința casatoriilor mestecate in părțile Transilvaniei reincorporate cu Ungaria, audim, ca acest'a s'aru fi declarat intr'acolo, ca in obiectulu acest'a sa se observe legile din 1848, prin cari se recunosc pentru tóte religiunile regatului Ungariei deplina indreptatire egala si perfecta reciprocitate, adaugendu in opiniunea sea, ca pruncii, ce se nascu din casatorii mestecate, fãra osebite de sexu, sa se boteze si creasca in acea religione, de carea se tine tatalu familiei. —

„Korunk“ din Iuliu incolo va esi numai de doue ori pe septemãna (pân'acum esia de trei ori). Redactiunea promite, ca deca aru urmã acceptatele eveneminte politice, dupa unu patrariu de anu va continuã a esi de 3 ori.

(Denumiri). Suplelenti la Academi'a de drepturi din Clusiu: Carolu Haller de Hilib, Ladislau Hoszu de Deezsi, Alexandru Brancevnanu si Gustavu Groisz, suntu denumiti professori estraordinari la acelasi institutu.

Sotii' a lui Kosuth, dupacum spune „Idök Tanuja“, dupa o bóla indelungata a reposatu de curendu la Genov'a. —

(Morte prin streangu.) Din cei patru telhari din Remetea, cari la anulu 1861 omorisera cinci tierani romãni, ce mergeau la târgu, trei fura spensurati de curendu la Ciucu-Sered'a, alu patrulea, fiindu soldatu, se predote regimentului seu spre judecare. —

Prospectu politicu.

Sessiunea camerei francezes'a prolongitu pâna la 11 Iuliu, in care restempu camer'a va poté votã bugetulu si consultã pâna la deplinire proiectele de legi cari i stau inainte. Intre Imperatulu si printiulu Napoleonu se pare ca se încerca restutuirea unei impaciuri. Inicativ'a sa o fia luatu Imperatulu, care aru fi scrisu verului seu o epistola fôrte familiara si intima, in urm'a câri'a cest'a s'aru fi hotaritu a nu se departã din Parisu. — In curendu se acceptã denumirea contelui Walewski de presiedinte alr camerei.

Ministrulu de'nvetiamentu Duruy a provocatu pre professorii din Parisu la scrierea unei scurte istorii a Algeriei, spre a se introduce in scóle.

Processulu presiedintelui Jefferson Davis inca nu e terminatu; intr'aceea elu pâna bine de curendu se detinuse intr'o chilióra de fortarétia, pazitu cum mai aspru si fére in mâni si in picioré. Din tractamentulu acest'a se póte vedé, ca presiedintele interimalu Johnson va sa faca destulu iritãtionei, mai amu dice furiei prime, ce domnesce in republicanii de medianópte asupr'a rebeliloru de mediadi. Despre vre-o espeditiune inimica din republic'a americana in imperiulu messicanu nu se mai aude nimicu, dincontra vestesce faim'a, ca Iuarez aru fi fugitu, si ca espeditiunile, ce facura atãt'a sgotu in lume, aru fi fostu colonii concessinnate din partea regimului messicanu.

Marin'a uniunistica se va reduce dela 600 la 90 corabii. —

In curendu se va desface camer'a Prussiei, spre nenorocirea tierai in opozițiune flagranta cu regimulu, care este cu totulu discreditatu. Interitarea cresce totu mai multu, si poporulu pentru sesiunea venitóre e probabilu ca va alege deputati si mai liberali, ba dór chiaru ne revolutiunari, cu atãt'a mai vertosu, câci regele de curendu declarase cu ocasiunea unei excursiuni prin tiéra, ca cu astfelu de deputati (mai toti prealiberali guvernului bismarkianu) nu mai póte guvernã. — Diet'a s'au inchisu in 5/17 Iuniu prin ministrulu presiedinte Bismarck; casei ablegatiloru se imputa patimi ge partita, nepatriotismu s. a., pecandu casei magnatiloru se enuncia deplin'a multamire a regelui pentru credința si resignatiunea, cu carea s'a portatu. —

In Spani'a se descoperi de curendu o conjuratiune, alu cârei scopu sa fia fostu a delaturã dinasti'a de fatia si a unu Portugali'a cu Spani'a sub dinasti'a de acum a Portugaliei. Conjuratiunea sa fia fostu fôrte seriósa, câci in fruntea eii aru fi statu colonelulu si oficierii unu regimentu statiunatu in Valenci'a; ea aru fi fostu sa ishumésca in nóptea din 10 spre 11 Iuniu c. n. si numai cu o óra nainte de erumperea eii se nimici prin veghierea si energi'a capitanului generalu. Colonelulu, mai multi oficieri si 12 persóne din statulu civilu se arestara. E probabilu, ca conjuratiunea va fi fostu latfã si prin alte tinuturi ale tierai. —

Turcii aduna in Herzegovin'a provisiuni mari de resboiu, nu se scie, spre ce scopuri. Cunoscutul erou Luc'a Vucalovic sa fia trecut in Russi'a.

Camera elena (grecésca) se deschise in 10 Iuniu c. n., si cuventulu de tronu alu regelui promise o multime de proiecte de legi.

Computu publicu

despre ajutórele incurse pentru locuitorii din Sadu, bantuiti prin focu, la redactiunea „Tel. Rom.“

Redactoru respundiatoriu Zacharia Boiu.

Din comun'a Cricãu s'au tramisu 12 f. si 10 xr., si a-nume dela :

Petru Munteanu Tuc 10 xr., Petru Staneiu 9 xr., Chirila Somoleanu 50 xr., Andreiu Adamu 6 xr., Aedreiu Geldeanu 12 xr., Stefanu Munteanu Gligoru 48 xr., Ann'a Staneiu Danu 18 xr., Ioann Clooptariu 54 xr., Constantinu Staneiu 24 xr., Simeonu Seracu 6 xr., Michailu Staneiu 6 xr., Nicolae Crisanu 4 xr., Simeonu Angelu 12 xr., Tom'a Munteanu 10 xr., Teodoru Pop'a 5 xr., Leontea Rusu 6 xr., Demetriu Vladu 6 xr., Petru Comaneci 6 xr., Vasiliu Lazaru 18 xr., Simeonu Sid 12 xr., Vasiliu Sid 6 xr., Petru Munteanu Gligoru 6 xr., Mateiu Munteanu 18 xr., Iacobu Munteanu 18 xr., Simeonu Crisanu 6 xr., Demetriu Crisanu 6 xr., Michailu Munteanu 12 xr., Nicolau Seracu 6 xr., Ioann Udrea 12 xr., Iacobu Lupsianu 6 xr., Chirila Olteanu 12 xr., Nicolau Hengeu 6 xr., Gregoriu Todoreciu 18 xr., Onu Lupsianu 36 xr., Ioann Todoreciu 18 xr., Vasiliu Onite 12 xr., Nicolau Truti'a 6 xr., Teodoru Truti'a 6 xr., Stefanu Draganu 6 xr., Nicolau Hada 35 xr., Demetriu Deremsiu 6 xr., Iacobu Somoleanu 6 xr., Georgiu Rusu 12 xr., Vasiliu Dreganu 24 xr., Petru Munteanu 36 xr., Luc'a Adamu 40 xr., Ann'a Pinteã 12 xr., Gregoriu Comaniciu 6 xr., Vasiliu Geldeanu 6 xr., Filimonu Lazaru 18 xr., Ioann Lupsianu 6 xr., Marin'a Lazaru 6 xr., Micolau Lemoranu 12 xr., Gerasi'a Somoleanu 6 xr., Vasiliu Faur 4 xr., Simeonu Vladu 12 xr., Gavriilu Prati'a 18 xr., Stefanu Fauru 5 xr., Nicolau Comaneci 18 xr., Ioann Nemes 38 xr., D. Gregoriu Mezei Munteanu 1 f. D. Ioanne Axentiu Severu 1 f., Petru Truti'a Parochu 1 f. 45 xr.,

Summ'a totala 12 f. 10 xr.

Redactiunea Tel. Rom. este gat'a a priimi si mai departe astfelu de ajutóre, a le quietã in publicu si a le transpune la loculu loru.

Escriere de concursu.

Devenindu vacantia la scól'a capitala romana cu publicitate din opidulu Resinari o statiuone de invetiatoriu, se deschide prin acest'a concursu spre ocuparea eii.

Cu acea statiuone este impreunatu a) unu salariu anualu de 350 f. v. a., b) bani de cortelu 16 fiorini pe anu si c) unu relutu de lemne de 16 fiorini 80 cr. pe anu.

Competintii la acestu postu au a-si tramite cererile lor franco la oficiulu subsemnatu (post'a din urma Sabiiu) celu multu pana in 20 Iuliu 1865 st. n. si a documentã

a) Prin unu atestatu de botezu, ca suntu romãni de legea greco-orientala;

b) Prid atestate bune, ca au absolvatu celu putinu gimnasiulu inferioru, cum si cursulu pedagogicu prescrisu;

c) Cumca mai sciu bine celu putinu un'a din cele doue limbé neromane ale patriei, (german'a, magiar'a);

d) daca au mai implinitu undeva séu nu servitiulu de docinã si cum?

e) Cumca au dusu o viéta morala si au avutu portare politica nepatata.

Resinari, 12 Iuniu 1865.

Oficiulu opidanu.

(23—1)

Publicare de concursu.

La scól'a capitala romana din opidulu Resinari a devenitu vacanta statiuone de invetiatoriu in clas'a fetitiatoru, spre a carei ocupare se deschide prin acest'a concursu.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anualu de 262 f. 50 cr. v. a. unu relutu de lemne de 16 f. 80 cr. v. a. si bani de cortelu in suma de 16 f.

Dómnele concurinte voru avé pre langa cererea scrisa de mân'a Domniei Loru a dovedi prin atestate bune,

a) Ca au dusu pana acum o vietuire nepatata in tóta privința.

b) ca sciu cel si scrie bine romanesce, si

c) ca sciu totu feșulu de lucru femeescu de mân'a trebujitoriu femeiloru nóstre si ca se pricepu bine la invetiarea altor'a.

Cererile in asta privire suntu a se indreptã franco câtra oficiulu mai josu insemnatu (post'a Sibiiu) calu msltu pana in 20 Iuliu 1865. st. n. de óre ce cererile mai tardiu sosite nu se voru poté luã in considerare.

Resinari, 12 Inniu 1865.

Oficiulu opidanu.

(24—1)

(22—2)

EDICTU.

Mari'a Grecu, legiuit'a socia a lui Moise Craciunu, amen doi din Siórsiu Scaunulu Cincului mare, carea cu necredința de mai multu tempu si-a parasitu barbatulu, si nu se scie loculu petrecerei eii, de vreme ce barbatulu au urditu processu de despartienia asupr'a eii, se indatoréza prin acest'a, cá dela datulu mai josu semnatu, in terminu de unu anu si o di nesmintitu sa se presenteze inaintea acestui Scaunu protopopescu, câci la dincontra si in nefiint'a eii de fatia se voru hotari cele prescrise de SS. Canóne ale bisericiei nóstre dreptu credinçiose resaritene.

Cinculu mare, 25 Maiu 1865.

Scaunulu protopopescu gr. or. alu Cincului mare.

Ignatiu Mandocca,

Adm. protop.

Burs'a din Vienn'a 9/21 Iuniu) 1865.

Metalicele 5%	69 90	Actiile de creditu	178 80
Imprumutulu nat. 5%	74 95	Argintulu	107 50
Actiile de banca	800	Galbinulu	5 20

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.